

Yttrande över delbetänkandet *Datalagring – brottsbekämpning och integritet* (SOU 2017:75)

Tele2 Sverige AB ("Tele2") har tagit del av delbetänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet, SOU 2017:75, med diarienummer Ju2017/07896/Å, som remitterades den 30 oktober 2017 av Justitiedepartementet ("Utredningen"). Tele2 får härmed inkomma med följande yttrande.

1. Sammanfattning av Tele2:s synpunkter och förslag

- Tele2 tillstyrker Utredningens förslag på att beslut om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet ("IHL-inhämtning") ska fattas av åklagare efter ansökan av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.
 - Grunderna för Tele2:s tillstyrkande är de följande:
 - Tele2 konstaterar att bristen på oberoende förhandskontroll av IHL-inhämtning har varit ett av de främsta föremålen för Tele2:s kritik inom ramen för den prövning som ledde fram till EU-domstolens dom den 21 december 2016 i de förenade målen C-203/15 och C-698/15 ("Tele2-domen") och Kammarrättens dom den 7 mars 2017 i mål nummer 7380-14 ("Kammarrättsdomen").
 - Betydelsen av oberoende förhandskontroll uppmärksammas också av EU-domstolen såväl i EU-domstolens dom den 8 april 2014 i de förenade målen C-293/12 och C-594/12 ("Digital Rights-domen") som i Tele2-domen.
 - Tele2 drar slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del*, tillsammans med de åtgärder som Tele2 föreslår nedan i fråga om de berörda åklagarnas kompetensutveckling och placering, skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.
- Tele2 tillstyrker Utredningens förslag på att uppgifter hänförliga till fasta telefonitjänster ska undantas från lagringsskyldigheten.
 - Grunderna för Tele2:s tillstyrkande är de följande:
 - Tele2 konstaterar att bristen på behovsprövning av omfattningen av lagringsskyldigheten i de svenska datalagringsbestämmelserna har varit ett av de främsta föremålen för Tele2:s kritik inom ramen för prövningen som ledde fram till Tele2-domen och Kammarrättsdomen.

- Betydelsen av att begränsa lagringsskyldigheten till vad som är strängt nödvändigt uppmärksammas också av EU-domstolen såväl i Digital Rights-domen som i Tele2-domen.
- Tele2 drar slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del* skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.
- Tele2 tillstyrker förslaget på två månaders lagringstid för lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster, men avstyrker förslaget på sex månaders lagringstid för lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster.
 - Grunderna för Tele2:s tillstyrkande respektive avstyrkande är de följande:
 - Tele2 konstaterar att bristen på behovsprövning av lagringsskyldigheten i de svenska datalagringsbestämmelserna – då också i fråga om lagringstidens längd – har varit ett av de främsta föremålen för Tele2:s kritik inom ramen för prövningen som ledde fram till Tele2-domen och Kammarrättsdomen.
 - Betydelsen av att begränsa lagringsskyldigheten – då också i fråga om lagringstidens längd – till vad som är strängt nödvändigt uppmärksammas också av EU-domstolen såväl i Digital Rights-domen som i Tele2-domen.
 - Utredningens argument för olika lagringstider för lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster respektive internetåtkomsttjänster är inkonsekventa, felaktiga och ofullständiga.
 - Tele2 drar slutsatsen att Utredningens förslag i fråga om lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen, men att Utredningens förslag i fråga om lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *inte* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.
 - Tele2 föreslår att Justitiedepartementet, i sin fortsatta handläggning av Utredningens förslag, genomför en grundlig proportionalitetsbedömning i syfte att föreslå en lagringstid för lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster som är anpassad till Digital Rights-domen och Tele2-domen.
- Tele2 avstyrker Utredningens bedömning att uppgifter om vem som står bakom en ip-adress ("IP-uppgift") inte omfattas av Tele2-domen och att Utredningen därför inte behöver lämna några överväganden rörande lagring och utlämning av IP-uppgifter.
 - Grunderna för Tele2:s avstyrkande är de följande:
 - Utredningen kan inte styrka – och söker inte ens styrka - att det finns anledning att anta att EU-domstolen skulle dela Utredningens bedömning att Tele2-domen inte omfattar IP-uppgifter.

- Med beaktande av EU-domstolens avgöranden i Digital Rights-domen, och mot bakgrund av grunderna för vilken prövning mot EU-rätten som efter Digital Rights-domen var möjlig för svensk domstol att genomföra, är det enligt Tele2 uppenbart att EU-domstolen skulle vara av uppfattningen att de strängare krav på svenska datalagringsbestämmelser som den ger uttryck för i Tele2-domen också ska omfatta IP-uppgifter.
- Utredningen kan inte styrka – och söker inte ens styrka – att EU-domstolen skulle kunna antas tillstyrka vissa svenska bedömares uppfattning att IP-uppgifter är att betrakta som abonnemangsuppgifter. Tele2-konstaterar att något stöd för ett sådant antagande inte finns i vare sig Digital Rights-domen eller Tele2-domen.
- Utredningens tolkning motsägs av Kammarrättsdomen.
- Utredningen har inte i tillfredsställande utsträckning kritiskt granskat uppfattningen hos vissa svenska bedömare att IP-uppgifter är att betrakta som abonnemangsuppgifter, och underlåter därmed att närmare analysera de uppenbara skillnader som föreligger mellan IP-uppgifter och uppgifter som i Sverige sedan tidigare har definierats som abonnemangsuppgifter och som tydligt pekar på att IP-uppgifter *inte* är att betrakta som abonnemangsuppgifter. Utredningens redogörelser blottlägger också det ologiska förhållandet att Utredningen, om Utredningens bedömningar i denna del anses korrekta, kan undanta IP-uppgifter från Tele2-domens verkansområde genom att föreslå att krav på lagring av IP-uppgifter ska ställas.
- Tele2 drar slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del* skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *inte* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.
- Tele2 föreslår:
 - *I första hand* att Justitiedepartementet, i sin fortsatta handläggning av Utredningens förslag, har som utgångspunkt att IP-uppgifter omfattas av Tele2-domen.
 - *I andra hand* att Justitiedepartementet, för det fall Justitiedepartementet inte delar Tele2:s bedömning i denna del, tillsätter en tilläggsutredning med uppdrag att närmare utreda frågan om huruvida IP-uppgifter omfattas av Tele2-domen.
- Tele2 avstyrker utredningens förslag på att lagring av berörda uppgifter inte får lagras utanför Sverige.
 - Grunderna för Tele2:s avstyrkande är de följande:
 - De argument som Utredningen anför till stöd för förslaget är antingen ogrundade, ofullständiga eller felaktiga.

- Förslaget skulle minska de svenska operatörernas möjligheter att bedriva en kostnadseffektiv lagring och i övrigt minska de svenska operatörernas möjligheter att med grund i egna tekniska, organisatoriska och säkerhetsrelaterade bedömningar uppfylla lagens krav. Eftersom dessa negativa konsekvenser skulle uppstå till följd av ett lagkrav som saknar grund och giltiga skäl, skulle ett sådant krav vara oproportionerligt.
- Tele2 drar slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del* skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *inte* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.
- Tele2 föreslår:
 - *I första hand* att Justitiedepartementet, i sin fortsatta handläggning av Utredningens förslag, har som utgångspunkt att lagring ska ske inom EU.
 - *I andra hand* att Justitiedepartementet, för det fall Justitiedepartementet inte delar Tele2:s bedömning i denna del, tillsätter en tilläggsutredning med uppdrag att närmare utreda vilka konkreta och välgrundade skäl som skulle kunna anföras för och emot en skyldighet att lagra inom Sverige.

2. Detaljerade synpunkter och förslag

2.1. Utgångspunkter

Utgångspunkten för Tele2:s granskning av Utredningen är densamma som för Tele2:s tidigare ställningstaganden och yrkanden inom ramen för Tele2:s överklagande av PTS:s föreläggande den 27 juni 2014 med diarienummer 14-4175 ("Föreläggandet"), som efter EU-domstolens förhandsavgörande i Tele2-domen slutligt avgjordes i Kammarrättsdomen: att de svenska datalagringsbestämmelserna ska vara förenliga med såväl EU-rätten som de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna, som bland annat regleras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ("Stadgan").

Det är tvivelsutan att svenska brottsbekämpande myndigheter, mot bakgrund av digitaliseringens allt större genomslag i både privat- och yrkesliv, för att kunna bedriva en effektiv och framgångsrik brottsbekämpande verksamhet behöver tillgång till uppgifter om elektroniska kommunikationer. Den lagring och utlämning av uppgifter om elektroniska kommunikationer som de svenska telekom- och bredbandsoperatörerna utför bidrar därför – och ska bidra – på ett betydelsefullt sätt till myndigheternas brottsbekämpande verksamhet.

Samtidigt innebär digitaliseringens allt större genomslag i både privat- och yrkesliv att en allt större del av de enskildas privatliv och allt fler personuppgifter ryms inom och behandlas vid tillhandahållandet av just elektroniska kommunikationer. Kraven på att de svenska datalagringsbestämmelserna upprätthåller ett tillräckligt starkt skydd för privatlivet och för personuppgifter måste därför vara högt ställda.

Utifrån Tele2:s perspektiv är det också självklart att svenska bestämmelser om datalagring och tillgång till lagrade uppgifter ska vara förenliga med grundläggande fri- och rättigheter.

Tele2 konstaterar, i likhet med Utredningen, att EU-domstolen ställer strängare krav på datalagringen och på tillgången till lagrade uppgifter än vad svensk lag gör, och att de svenska reglerna därför behöver anpassas. Enligt Tele2 följer detta av såväl Digital Rights-omen som Tele2-omen.

I föreliggande yttrande tar Tele2 därför ställning till huruvida de enligt Tele2 viktigaste förslagen och bedömningarna i Utredningen kan förväntas leda till att svensk rätt i tillfredsställande grad anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-omen och Tele2-omen, och därmed blir förenliga med såväl EU-rätten som de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna.

2.2. Förhandskontroll vid IHL-inhämtning

Utredningen anför att det med beaktande av uttalandena från EU-domstolen i bland annat Tele2-omen får konstateras att det behövs ytterligare rättssäkerhetsgarantier i inhämtningen av uppgifter om elektroniska kommunikationer i underrättelseverksamhet – om vilken idag beslut fattas utan förhandskontroll av domstol eller annan oberoende myndighet.

I detta sammanhang uppmärksammar Utredningen också att SIN:s granskningar har visat att myndigheternas tillämpning av lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektroniska kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet ("IHL") i vissa fall varit bristfällig.

På denna grund föreslår utredningen att beslutsbehörigheten enligt IHL bör anförtros en domstol eller annan (än Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket) oberoende myndighet. Utredningen föreslår vidare att åklagare ska tilldelas beslutsbehörigheten. Förslaget ska enligt Utredningen genomföras genom att 4, 5 och 6 § IHL får en annan lydelse.

Tele2 konstaterar att bristen på oberoende förhandskontroll av IHL-inhämtning har varit ett av de främsta föremålen för Tele2:s kritik inom ramen för den prövning som ledde fram till Tele2-omen och Kammarrättsdomen. Betydelsen av oberoende förhandskontroll uppmärksammas också av EU-domstolen såväl i Digital Rights-omen som i Tele2-omen. Tele2 uppmärksammar samtidigt att det måste säkerställas, för att Utredningens förslag ska få förväntad effekt, dels att de åklagare som tilldelas beslutsbehörighet kontinuerligt genomgår för specifikt denna beslutsbehörighet relevant utbildning, dels att beslutsbehörigheten inte sprids bland Åklagarmyndighetens olika kammare, utan att den tilldelas en centralt placerad grupp med särskild kompetens.

Tele2 drar härvid slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del*, tillsammans med de åtgärder som Tele2 föreslår ovan i fråga om de berörda åklagarnas kompetensutveckling och placering, skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-omen och i Tele2-omen.

Tele2 tillstyrker förslaget.

2.3. Fasta telefonitjänster

Utredningen konstaterar att lagring ska begränsas till de trafik- och lokaliseringsuppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna verkligen behöver, har nytta av och som inte kan fås på lämpligare sätt.

Utredningen anför vidare att en proportionerlig och strängt nödvändig lagring som utgångspunkt inte kan omfatta sådana kategorier av uppgifter som sällan eller aldrig inhämtas i brottsbekämpande syfte, och att den inte heller kan omfatta uppgifter som med samma resultat kan inhämtas genom rimliga åtgärder som innebär ett mindre integritetsintrång eller sådana uppgifter för vilken nyttan är liten.

Utredningen uppmärksammar i detta sammanhang att tidigare analyser av vilka uppgifter som inhämtas vid hemlig övervakning och inhämtning enligt IHL ger vid handen att det nästan uteslutande avser uppgifter hänförliga till mobiltelefontrafik. Denna bild är – anför Utredningen – alltså korrekt enligt de brottsbekämpande myndigheterna.

Utredningen bedömer därför att lagring av telefoni- och meddelandeuppgifter hänförliga till annat än tjänster via en mobil nätanslutningspunkt är oproportionerlig. På denna grund föreslår Utredningen att uppgifter hänförliga till fasta telefonitjänster undantas från lagringsskyldigheten. Förslaget ska enligt Utredningen genomföras genom att 39 § i förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation ("FEK") får en annan lydelse.

Tele2 konstaterar härvidlag att bristen på behovsprövning av omfattningen av lagringsskyldigheten i de svenska datalagringsbestämmelserna har varit ett av de främsta föremålen för Tele2:s kritik inom ramen för prövningen som ledde fram till Tele2-domen och Kammarrättsdomen. Betydelsen av att begränsa lagringsskyldigheten till vad som är strängt nödvändigt uppmärksammas också av EU-domstolen såväl i Digital Rights-domen som i Tele2-domen. Tele2 drar härvid slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del* skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.

Tele2 tillstyrker förslaget.

2.4. Lagringstid för lokaliseringssuppgifter

Utredningen noterar att lagringen måste vara anpassad till vad som är strängt nödvändigt. En viktig komponent i en sådan anpassning är enligt Utredningen att differentiera lagringstiderna utifrån hur gamla uppgifter det finns ett påtagligt behov av. En annan viktig aspekt är enligt Utredningen hur integritetskänsliga uppgifterna är.

Utredningen anför att lokaliseringssuppgifter potentiellt kan ge mer integritetskänslig information om en person än övriga uppgifter, och att en kortare lagringstid därför bör föreskrivas för dessa uppgifter. En rimlig avvägning mellan den nytta uppgifterna innebär för de brottsbekämpande myndigheterna och det integritetsintrång uppgiften innebär ger enligt Utredningen att en lagringstid om två månader bör föreskrivas för lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster.

Utredningen gör emellertid en annan bedömning avseende uppgifter som identifierar den utrustning där kommunikationen slutligt avskiljs från den lagringsskyldige till den enskilda abonnenten, trots att dessa uppgifter enligt Utredningen i princip utgör lokaliseringssuppgifter (d.v.s. lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomst-tjänster). Dessa lokaliseringssuppgifter ska enligt Utredningen lagras i sex månader.

Skälen till Utredningens annorlunda bedömning av lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster jämfört med lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster, är att lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster enligt Utredningen inte har samband med någon kommunikation och därför inte är lika integritetskänsliga som lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster.

Tele2 uppmärksammar i detta sammanhang *för det första* att det som primärt är känsligt med lokaliseringssuppgifter ur ett integritetsperspektiv är att dessa visar var en abonnent eller registrerad har befunnit sig geografiskt, inte vilken kommunikation som en abonnent eller registrerad användare har ägnat sig åt på en viss geografisk plats. Att lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster enligt Utredningen inte har samband med någon kommunikation torde därför vara föga relevant härvid.

För det andra konstaterar Tele2 att de lokaliseringssuppgifter som enligt Utredningen ska lagras i sex månader (lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster) kommer att ge en långt mer granulär bild av abonnenternas och de registrerade användarnas geografiska positioner än de lokaliseringssuppgifter som ska lagras i två månader (lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster). Detta då internetåtkomsttjänster normalt sett används mycket mer frekvent än mobila telefoni- och meddelandetjänster. Integritetsintrånget som lagring av lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster ger upphov till torde därför vara *större* än integritetsintrånget som lagring av lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster ger upphov till.

För det tredje noterar Tele2 att Utredningen överhuvudtaget inte redogör för den nytta som specifikt lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster skapar för de brottsbekämpande myndigheterna. Någon proportionalitetsbedömning görs således inte beträffande de lokaliseringssuppgifter som enligt Utredningen ska lagras längst.

Tele2 konstaterar härvidlag att bristen på behovsprövning av omfattningen av lagringsskyldigheten – i fråga om lagringstidens längd – i de svenska datalagringsbestämmelserna har varit ett av de främsta föremålen för Tele2:s kritik inom ramen för prövningen som ledde fram till Tele2-domen och Kammarrättsdomen. Betydelsen av att begränsa lagringsskyldigheten till vad som är strängt nödvändigt uppmärksammas också av EU-domstolen såväl i Digital Rights-domen som i Tele2-domen. Tele2 drar härvid slutsatsen att Utredningens förslag i fråga om lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen. Samtidigt drar Tele2 slutsatsen att Utredningens förslag i fråga om lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *inte* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.

Tele2 tillstyrker därför Utredningens förslag på två månaders lagringstid för lokaliseringssuppgifter hänförliga till mobila telefoni- och meddelandetjänster, men avstyrker förslaget på sex månaders lagringstid för lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster.

Tele2 föreslår att Justitiedepartementet, i sin fortsatta handläggning av Utredningens förslag, genomför en grundlig proportionalitetsbedömning i syfte att föreslå en lagringstid för lokaliseringssuppgifter hänförliga till internetåtkomsttjänster som är anpassad till Digital Rights-domen och Tele2-domen.

2.5. IP-uppgifter

Utredningen anför att EU-domstolens avgörande i Tele2-domen inte berör abonnemangsuppgifter utan endast trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter.

Utredningen menar härvidlag att detta är naturligt eftersom abonnemangsuppgifter enligt Utredningen inte behandlas i de artiklar i direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 ("E-privacy-direktivet") som tolkas av domstolen. Enligt Utredningen påverkas den svenska regleringen av lagringen av och tillgången till abonnemangsuppgifter inte ens indirekt av Tele2-domen. I fråga om specifikt IP-uppgifter drar Utredningen slutsatsen att IP-uppgifter inte omfattas av Tele2-domen och att några överväganden i fråga om lagring och utlämning av IP-uppgifter därför inte görs i Utredningen.

Utredningens argumentation för tolkningen att IP-uppgifter inte omfattas av Tele2-domen består såvitt Tele2 uppfattar det av två steg: I ett första steg konstaterar Utredningen att begreppet abonnemangsuppgifter inte förekommer i artikel 5 eller 6 i E-privacy-direktivet. Artikel 15.1 i E-privacy-direktivet, vars tolkning i ljuset av Stadgan förklaras av EU-domstolen i Tele2-domen, reglerar enligt Utredningen när undantag får göras från artikel 5 och 6 i E-privacy-direktivet. Eftersom begreppet abonnemangsuppgift inte förekommer i artikel 5 eller 6 i E-privacy-direktivet kan inte artikel 15.1 i E-privacy-direktivet avse abonnemangsuppgifter, varför Tele2-domen enligt Utredningen inte heller kan avse abonnemangsuppgifter.

I ett andra steg gör Utredningen gällande att IP-uppgifter är abonnemangsuppgifter. Som stöd för detta anför Utredningen att abonnemangsuppgifter enligt Utredningen bör anses vara uppgifter som identifierar abonnenten eller den registrerade användaren bakom ett visst nummer eller en viss adress i motsats till uppgifter som redogör för hur numret eller adressen har använts. Eftersom en IP-adress enligt Utredningen hänför sig till internetuppkopplingen som sådan och inte uteslutande rör ett visst elektroniskt meddelande, kan IP-adressens huvudsakliga syfte enligt Utredningen sägas vara att identifiera abonnenten. Därmed bör IP-uppgifter anses utgöra abonnemangsuppgifter.

Utredningen hänvisar i detta sammanhang också till prop. 2011/12:25, *De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation*, i vilken det just anförs att IP-adresser hänför sig till internetuppkopplingar som sådana och inte till några särskilda meddelanden. Den dåvarande regeringen ansåg därför att det stod klart att IP-uppgifter är att betrakta som abonnemangsuppgifter.

Tele2 uppmärksammar härvidlag *för det första* att Utredningen inte kan styrka – eller ens söka styrka – att det finns anledning att anta att EU-domstolen skulle dela Utredningens bedömning att Tele2-domen inte omfattar IP-uppgifter. Att enkom hänvisa till att begreppet abonnemangsuppgift, som såvitt Tele2 är informerat används i svensk rätt men inte i EU-rätten, inte förekommer i artiklarna 5 och 6 i E-privacy-direktivet och att IP-uppgifter enligt vissa svenska bedömare är att betrakta som abonnemangsuppgifter, är enligt Tele2 inte tillfyllest. Utifrån Tele2:s perspektiv är det istället uppenbart att EU-domstolen skulle mena att de strängare krav på nationella dataagringsbestämmelser som den ger uttryck för i Tele2-domen också ska omfatta IP-uppgifter.

Grundläggande för Tele2:s bedömning i denna del är att Tele2-domen måste förstås i ljuset av och läsas jämte Digital Rights-domen.

I Digital Rights-domen prövade EU-domstolen giltigheten av direktiv 2006/24 av den 15 mars 2006 ("Datalagringsdirektivet") i anledning av begäran av förhandsavgöranden från domstolar i Irland och Österrike. EU-domstolen förklarade i Digital Rights-domen *hela* Datalagringsdirektivet ogiltigt eftersom det inte ansågs leva upp till proportionalitetsprincipen mot bakgrund av artiklarna 7, 8 och 52.1 i Stadgan. I och med Digital Rights-domen upphörde Datalagringsdirektivet att gälla. I Digital Rights-domen uppmärksammade EU-domstolen särskilt, vilket också noteras av Utredningen, bland annat det följande:

- (i) I Datalagringsdirektivet fanns det inte några generella begränsningar i lagringsskyldigheten då det i fråga om de uppgifter som skulle lagras inte gjordes någon åtskillnad eller några undantag som tog sin utgångspunkt i syftet att bekämpa brott.
- (ii) I Datalagringsdirektivet angavs det inte några objektiva kriterier för att avgränsa de nationella myndigheternas tillgång till och användning av de lagrade uppgifterna för bekämpning av brott som kunde anses vara av tillräckligt allvarligt slag för att motivera det aktuella ingreppet.
- (iii) I Datalagringsdirektivet reglerades det inte vilka formella och materiella villkor som skulle gälla och vilka krav som skulle ställas på förfarandet för tillgång till uppgifterna. Tillgången till uppgifter var inte underkastad någon förhandskontroll av en domstol eller oberoende myndighet som har till uppgift att se till att tillgången begränsas till vad som är strängt nödvändigt.

Bestämmelserna i Datalagringsdirektivet – som EU-domstolen i Digital Rights-domen fann oförenliga med Stadgan – omfattade – såsom också uppmärksammas av Utredningen – både trafikuppgifter, lokaliseringssuppgifter *och* uppgifter som behövs för att identifiera en abonnent eller användare. Med den senare uppgiftskategorin avsågs i Datalagringsdirektivet bland annat namn på och adress till den abonnent eller registrerad användare som tilldelats en viss IP-adress vid tidpunkten för en viss kommunikation. Bestämmelserna i Datalagringsdirektivet omfattade således IP-uppgifter, varför också EU-domstolens bedömningar i Digital Rights-domen omfattade IP-uppgifter.

Härvidlag måste det uppmärksammas att det inte finns något i Digital Rights-domen som antyder att EU-domstolen, i sin bedömning av Datalagringsdirektivets förenlighet med Stadgan, exkluderade IP-uppgifter. Det finns inget i Digital Rights-domen som pekar på att EU-domstolen exempelvis skulle vara av uppfattningen att lagring av specifikt IP-uppgifter *inte* ska vara begränsad, att tillgång till och användning av specifikt IP-uppgifter *inte* ska avgränsas av objektiva kriterier eller att tillgång till specifikt IP-uppgifter *inte* ska vara underkastad någon förhandskontroll. EU-domstolen tar i Digital Rights-domen ställning till proportionaliteten i den lagring som ska ske enligt Datalagringsdirektivet och den tillgång som ska ges enligt Datalagringsdirektivet av/till "de uppgifter som ska lagras" enligt Datalagringsdirektivet, vilket inkluderade IP-uppgifter.

Tele2:s överklagande av Föreläggandet följde på just Digital Rights-domen. I sitt överklagande av Föreläggandet såväl som av Tingsrättens i Stockholm dom den 13 oktober 2014 i mål nummer 14891-14 ("Tingsrättsdomen") gjorde inte Tele2, i likhet med EU-domstolen, någon skillnad på vilka uppgiftstyper som datalagringsbestämmelserna reglerade. Tele2:s överklagande av Föreläggandet och Tingsrättsdomen avsåg istället *samtliga* svenska datalagringsbestämmelser och *samtliga* uppgiftstyper som datalagringsbestämmelserna reglerade på samma sätt som Digital Rights-domen avsåg *samtliga* bestämmelser i Datalagringsdirektivet och *samtliga* uppgiftstyper som Datalagringsdirektivet reglerade.

Kammarrätten beslutade, inom ramen för sin prövning av Tele2:s överklagande av Tingsrättsdomen, att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen. I Kammarrättsdomen konstaterar Kammarrätten att "[E]ftersom datalagringsdirektivet genom Digital Rights-domen har förklarats ogiltigt gör kammarrätten bedömningen att förenligheten av de svenska bestämmelserna om datalagring med unionsrätten i första hand måste prövas mot artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG." Att de svenska bestämmelserna om datalagring i Kammarrättsdomen kom att bedömas mot just artikel 15.1 i E-privacy-direktivet, som reglerar undantagen från artikel 5 och 6 i E-privacy-direktivet som i sin tur avser det som i E-privacy-direktivet benämns trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter, var således *en konsekvens* av EU-domstolens ogiltigförklaring av Datalagringsdirektivet.

Det är mot denna bakgrund som frågan måste ställas huruvida det är rimligt att anta att EU-domstolen skulle anse att de förhandsavgöranden som EU-domstolen lämnar i Tele2-domen inte ska avse IP-uppgifter. En mer träffande formulering på denna fråga är huruvida det är rimligt att anta att EU-domstolen skulle tillstyrka en tolkning som innebär att prövningar av nationella datalagringsbestämmelser som genomförs efter Digital Rights-domen aldrig kan avse samtliga uppgiftstyper, däribland IP-uppgifter, som omfattades av Digital Rights-domen på grund av att just Digital Rights-domen ogiltigförklarade Datalagringsdirektivet.

Tele2 uppmärksammar att det är just detta som är innebörden av Utredningens argument för sin tolkning i denna del:

- (i) Nationella datalagringsbestämmelser ska vara förenliga med EU-rätten;
- (ii) Den EU-rätt mot vilka nationella datalagringsbestämmelsers förenlighet kan prövas är E-privacy-direktivets artikel 15.1, 5 och 6;
- (iii) Endast de uppgiftstyper som uttryckligen omnämns i E-privacy-direktivets artikel 15.1, 5 och 6 kan anses omfattas av en sådan prövning;
- (iv) Endast trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter omnämns uttryckligen i E-privacy-direktivets artikel 15.1, 5 och 6;
- (v) Förenlighet med EU-rätt kan endast prövas på nationella datalagringsbestämmelser som avser trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter.

Det finns inget i vare sig Digital Rights-domen eller Tele2-domen som antyder att EU-domstolen skulle tillstyrka den argumentationskedja som Utredningen ger uttryck för. Mot bakgrund av att alla uppgifter som skulle lagras enligt Datalagringsdirektivet i Digital Rights-domen av EU-domstolen ansågs vara lika skyddsvärda utifrån rätten till skydd för privatliv, personuppgifter och yttrandefrihet, måste det enligt Tele2 vara *helt uteslutet* att EU-domstolen skulle acceptera en argumentationskedja som innebär att ogiltigförklaringen av Datalagringsdirektivet skulle *minska* utrymmet för prövningar av nationella datalagringsbestämmelsers förenlighet med EU-rätten – då i bemärkelsen att antalet uppgiftstyper som skulle kunna omfattas av en sådan prövning skulle reduceras. Digital Rights-domen och Tele2-domen ger snarare ett starkt stöd för antagandet att EU-domstolen snarare förväntar sig att ogiltigförklaringen av Datalagringsdirektivet ska *öka* utrymmet för prövningar av nationella datalagringsbestämmelsers förenlighet med EU-rätten.

I tillägg till det ovanstående uppmärksammar Tele2 att Utredningen inte kan styrka – eller ens söker styrka – att EU-domstolen skulle kunna antas tillstyrka vissa svenska bedömares uppfattning att IP-uppgifter är att betrakta som abonnemangssuppgifter. Tele2 konstaterar att EU-domstolen i varken Digital Rights-domen eller Tele2-domen anför något till stöd för en sådan bedömning.

Det betyder i sin tur att även om EU-domstolen – vilket Tele2 menar inte skulle vara fallet – skulle tillstyrka det första ledet i Utredningens argumentation, d.v.s att Tele2-domen endast avser trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter, finns det inget som pekar på att EU-domstolen också skulle tillstyrka det andra ledet i Utredningens argumentation, d.v.s. att IP-uppgifter är abonnemangssuppgifter och inte trafik- eller lokaliseringssuppgifter.

För det andra uppmärksammar Tele2 att Kammarrätten, i sitt beslut i Kammarrättsdomen att upphäva Föreläggandet mot Tele2, inte anför något som skulle kunna tolkas som att Kammarrätten är av uppfattningen att Tele2-domen endast påverkar de svenska datalagringsbestämmelser som avser trafik- och lokaliseringssuppgifter men inte de datalagringsbestämmelser som avser IP-uppgifter. Både Kammarrättens avgörande och skäl omfattar *samtliga* datalagringsbestämmelser och *samtliga* uppgiftstyper, inklusive IP-uppgifter, som regleras av datalagringsbestämmelserna i lag (2003:389) om elektronisk kommunikation ("LEK") och FEK. Att så är fallet är också anledningen till att bland andra Tele2, som inte lagrar IP-uppgifter för eget bruk, till följd av Kammarrättsdomen upphörde med lagringen av IP-uppgifter. Någon överprövning av Tele2:s och andras beslut att till följd av Kammarrättsdomen upphöra med lagring av IP-uppgifter har inte initierats.

Tele2 konstaterar härvidlag att Utredningens bedömning att Tele2-domen inte omfattar IP-uppgifter motsägs av Kammarrättsdomen.

För det tredje uppmärksammar Tele2 att Utredningen inte i tillräcklig utsträckning kritiskt granskar uppfattningen hos vissa svenska bedömare att IP-uppgifter är att betrakta som abonnemangssuppgifter. Mot bakgrund av den betydelse som denna uppfattning har för Utredningens bedömning att Tele2-domen inte omfattar IP-uppgifter, och med hänsyn tagen till att EU-domstolen i varken Digital Rights-domen eller Tele2-domen anför något till stöd för en sådan uppfattning, är det enligt Tele2 förvånande att Utredningen utan en robust argumentation utgår ifrån att så är fallet.

Därmed underlåter Utredningen att belysa de uppenbara skillnader som föreligger mellan IP-uppgifter och uppgifter som i Sverige sedan tidigare har definierats som abonnemangssuppgifter, såsom exempelvis uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer. Dessa uppenbara skillnader pekar tydligt på att IP-uppgifter *inte* kan betraktas som abonnemangssuppgifter.

Härvidlag konstaterar Tele2 *för det första* att IP-uppgifter inte har samma syfte som uppgifter som i Sverige sedan tidigare kallats för abonnemangssuppgifter. Utredningen uppmärksammar att en uppgift om vilket abonnentnummer, t ex ett mobiltelefonnummer eller en IP-adress, som har använts för att skicka eller ta emot ett visst meddelande utgör en trafikuppgift då uppgifterna behövs för att överföra meddelandet, men att en uppgift om vem som innehar detta nummer däremot är en abonnemangssuppgift. Enligt Utredningen finns uppgifter om vem som innehar ett abonnentnummer, d.v.s. abonnemangssuppgifter, normalt tillgängliga i leverantörernas kund- och faktureringsystem under den tid som de behövs för att t.ex. fakturera för utnyttjade tjänster eller erbjuda andra mervärdestjänster.

Det sistnämnda stämmer uppenbart inte in på IP-uppgifter. Hos exempelvis Tele2 finns inte uppgifter om vem som innehar en IP-adress tillgängliga i kund- och faktureringsystemen eftersom IP-uppgifter inte används av Tele2 för att fakturera för utnyttjade tjänster eller erbjuda andra mervärdestjänster. I dagsläget finns inga IP-uppgifter tillgängliga över huvud taget hos Tele2 (även om Tele2 självklart innehar IP-adresser); detta då Tele2 inte har någon som helst nytta av IP-uppgifter.

Det är av denna anledning som exempelvis Tele2 i dagsläget inte kan lämna ut några IP-uppgifter till brottsbekämpande myndigheter: De finns helt enkelt inte tillgängliga. Tillgängligheten på IP-uppgifter hos exempelvis Tele2 uppstår först då det finns datalagringsbestämmelser som kräver lagring av just IP-uppgifter.

Med grund i det ovanstående kan det konstateras att uppgiftstypen IP-uppgifter, åtminstone vad gäller operatörer som i sin ordinarie verksamhet inte har någon nytta av IP-uppgifter, är en *produkt av datalagringsbestämmelser* som kräver att IP-uppgifter ska lagras. Utan datalagringsbestämmelser skulle IP-uppgifter, till skillnad från exempelvis uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer, inte finnas tillgängliga. Antas Utredningens resonemang om vad som särskiljer abonnemangsuppgifter i relation till trafikuppgifter och om varför IP-uppgifter inte omfattas av Tele2-domen vara korrekta, blottläggs det ologiska förhållandet att Utredningen kan undanta IP-uppgifter från Tele2-domens verkansområde genom att föreslå att krav på lagring av IP-uppgifter ska ställas. Något motsvarande förhållande finns inte vad avser exempelvis uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer.

För det andra noterar Tele2 att IP-uppgifter, till skillnad från exempelvis uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer och om vilken adress som mobiltelefonnummerinnehavaren har, inte är och inte heller har varit så kallade kataloguppgifter. Såsom uppmärksammas av såväl Utredningen som Jonas Agnvall i Datainspektionens särskilda yttrande har abonnemangsuppgifter ibland kallats för kataloguppgifter eftersom informationen som kan erhållas närmast motsvarar vad som finns i telefonkataloger. Denna beskrivning stämmer uppenbart inte in på IP-uppgifter, eftersom det aldrig har upprättats några publikt tillgängliga förteckningar över vilka internetanvändare som använder vilka IP-adresser.

I detta sammanhang är det också viktigt att notera att LEK:s bestämmelser om möjligheten att förpliktiga den som bedöms lämplig för det att i en abonnentförteckning göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag, endast avser uppgifter om telefonabonnemang och *inte* uppgifter om abonnemang för internetåtkomst.

För det tredje måste IP-uppgifter utifrån ett privatlivs- och personuppgiftsperspektiv konstateras vara långt mer känsliga än t ex uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer. Detta då konsumtion av internetinnehåll och internetbaserade tjänster idag utgör en mycket mer integrerad del av abonnenters och användares privatliv än konsumtionen av telefoni-tjänster. Av detta följer naturligt att kombinationen av IP-uppgifter och uppgifter om vilket internetinnehåll och vilka internettjänster som abonnenten har konsumerat, skulle avslöja långt mer om den abonnentens eller användarens privatliv än kombinationen av exempelvis telefoni-uppgifter och uppgifter om till vilka andra användare som telefoniabonnenten har ringt. Den enkla slutsatsen härav är att IP-uppgifter är väsentligt mer integritetskänsliga än exempelvis uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer, varför det också är rimligt IP-uppgifter åtnjuter ett större skydd än exempelvis uppgifter om vem som står bakom ett mobiltelefonnummer.

Tele2 noterar också att Utredningens förslag på utvidgad omfattning av lagring av IP-uppgifter, både i fråga om *vilka* IP-uppgifter som ska lagras och *hur länge* de ska lagras, ytterligare ökar kraven på Utredningen att säkerställa att de svenska datalagringsbestämmelserna om IP-uppgifter anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.

Av de skäl som anförts ovan konstaterar Tele2 att Utredningens bedömning att IP-uppgifter inte omfattas av Tele2-domen och att Utredningen därför inte behöver lämna några överväganden rörande lagring och utlämning av IP-uppgifter måste avstyrkas. Tele2 drar härvid slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del* skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *inte* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.

Avslutningsvis vill Tele2 tydliggöra att den bedömning som Tele2 gör i detta avsnitt inte *per se* skulle innebära att IP-uppgifter inte skulle komma att lagras alls eller att IP-uppgifter inte skulle komma att lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter. Såsom konstateras av Utredningen skulle en bedömning att IP-uppgifter omfattas av Tele2-domen (vilket Tele2 anser vore korrekt) innebära att Tele2-domens föreskrifter om t.ex. föregående domstolsprövning vid tillgång till IP-uppgifter skulle bli tillämpliga. Utredningen konstaterar också att reglerna om att tillgång endast skulle kunna beredas de brottsbekämpande myndigheterna vid allvarlig brottslighet i ett sådant fall skulle behöva beaktas.

Tele2:s preliminära bedömning är att en lagringsskyldighet avseende IP-uppgifter, som omfattades av krav på föregående domstolsprövning såväl som på viss allvarlighetsgrad för tillgång som motsvarade de krav som av Utredningen föreslås ska gälla för trafikuppgifter och lokaliseringuppgifter, skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *i denna del* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-domen och i Tele2-domen.

Med grund i det ovanstående föreslår Tele2 *i första hand* att Justitiedepartementet, i sin fortsatta handläggning av Utredningens förslag, har som utgångspunkt att IP-uppgifter omfattas av Tele2-domen, och *i andra hand* att Justitiedepartementet, för det fall Justitiedepartementet inte delar Tele2:s bedömning i denna del, tillsätter en tilläggsutredning med uppdrag att närmare utreda frågan om huruvida IP-uppgifter omfattas av Tele2-domen.

2.6. Lagring inom Sverige

Utredningen konstaterar att EU-domstolen i Tele2-domen anger att den nationella lagstiftningen måste föreskriva att datalagrade uppgifter inte ska få lagras utanför unionen. Trots denna tydliga föreskrift i Tele2-domen föreslår Utredningen att kravet i de svenska datalagringsbestämmelserna ska bli hårdare och endast tillåta lagring inom Sverige.

Argumenten för Utredningens förslag i denna del är fyra: *För det första* anför Utredningen att en skyldighet att endast lagra inom Sverige "skulle göra PTS:s tillsyn ännu mer potent". *För det andra* anför Utredningen att det finns "skäl att tro att konfidentialiteten skyddas på ett bättre sätt om uppgifter endast lagras i Sverige". *För det tredje* anför Utredningen att användningsområdet för uppgifterna skulle kunna bli "oproportionerligt stort" om uppgifterna lagrades i ett annat land som "har en snävare lagringsskyldighet men generösare tillgångsbestämmelser". *För det fjärde* anför Utredningen, med hänvisning till säkerhetsskyddet, att "även om det som är mest skyddsvärt i telekomsektorn är själva driftsäkerheten i de allmänna näten så är utformningen av lagringssystemen en så integrerad del av driften att även den får anses vara en del av det som är skyddsvärt för rikets säkerhet". Därvid menar Utredningen vidare att det för PTS:s förmåga att fullgöra sitt tillsynsansvar på säkerhetsskyddsområdet på ett effektivt sätt "fordras att lagringen görs i Sverige".

Tele2 konstaterar att de argument som Utredningen anför antingen är ogrundade, ofullständiga eller felaktiga.

I fråga om det första argumentet måste det noteras att Utredningen inte redogör för huruvida det finns ett behov av en "mer potent" tillsyn från PTS:s sida. Någon bedömning av PTS:s nuvarande tillsyn presenteras inte alls. Utifrån Tele2:s perspektiv är PTS:s tillsyn redan idag synnerligen "potent", vilket processen som ledde fram till Tele2-domen visar. Argumentet måste av dessa anledningar avslås.

I fråga om det andra argumentet uppmärksammar Tele2 att de skäl som föranleder Utredningen att tro att konfidentialiteten skyddas på ett bättre sätt om uppgifter endast lagras i Sverige inte redovisas alls. Att endast uppge att det finns skäl för en bedömning utan att redogöra för skälen – och därmed omöjliggöra en prövning av bedömningen – är inte tillfyllest. Argumentet måste av den anledningen avslås.

I fråga om det tredje argumentet noterar Tele2 att förhållandena som däri beskrivs lika gärna skulle kunna antas vara de motsatta, vilket i ett sådant fall skulle föranleda en motsatt slutsats. Det är ju fullt möjligt att lagring inom EU men utanför Sverige skulle ske i ett land som har en generösare lagringsskyldighet men snävare tillgångsbestämmelser, vilket skulle innebära att användningsområdet för uppgifterna skulle bli mer begränsat. Någon genomgång av lagringsskyldigheter och tillgångsbestämmelser inom EU-länder görs inte av Utredningen, vilket innebär att det inte är möjligt att bedöma huruvida det finns någon relevans i detta argument över huvudtaget. Argumentet måste av dessa anledningar avslås.

I fråga om det fjärde argumentet konstaterar Tele2 att Utredningens grundläggande utgångspunkt att området för elektronisk kommunikation, och då särskilt "själva driftsäkerheten i de allmänna näten", omfattas av säkerhetsskyddet är felaktig. Bedömningen av huruvida hela eller delar av en operatörs elektroniska kommunikationsverksamhet ska anses omfattas av säkerhetsskyddet ska enligt säkerhetsskyddslag (1996:627) analyseras och fastslås av verksamhetsansvarig hos operatören. Såvitt Tele2 är informerat har ingen operatör i Sverige bedömt att hela den elektroniska kommunikationsverksamheten eller "själva driftsäkerheten" i dess "allmänna nät" omfattas av säkerhetsskyddet. Eftersom Utredningens fjärde argument bygger på att "själva driftsäkerheten" omfattas av säkerhetsskyddet och att lagringssystemet är "en så integrerad del av driften" och därmed också omfattas av säkerhetsskyddet, kan det konstateras att argumentet bygger på en felaktig premis.

Dessutom är Utredningens bedömning att lagringssystemet är "en så integrerad del av driften" felaktig. En operatörs lagring och utlämning av uppgifter hänförliga till elektronisk kommunikation är en strängt avskild del av verksamheten; detta för att säkerställa konfidentialiteten för de lagrade uppgifterna. Frågorna om eventuellt behov av säkerhetsskydd för driftsäkerhet respektive lagrade uppgifter är således helt skilda.

Det fjärde argumentet måste av dessa anledningar avslås.

Samtidigt som slutsatsen kan dras att de argument som Utredningen anför för sitt förslag i denna del antingen är ogrundade, ofullständiga eller felaktiga, kan det konstateras att förslaget skulle minska de svenska operatörernas möjligheter att bedriva en kostnadseffektiv lagring och i övrigt minska de svenska operatörernas möjligheter att med grund i egna tekniska, organisatoriska och säkerhetsrelaterade bedömningar uppfylla lagens krav.

Eftersom dessa negativa konsekvenser skulle uppstå till följd av ett lagkrav som saknar grund och giltiga skäl, skulle ett sådant krav vara oproportionerligt. Tele2 noterar därtill att det starkt kan ifrågasättas om förslaget är förenligt med EU-rättens krav på fri rörlighet inom unionen. Utredningens förslag i denna del måste därför avstyrkas.

Tele2 drar härvid slutsatsen att Utredningens förslag *i denna del* skulle innebära att de svenska datalagringsbestämmelserna *inte* skulle anpassas till EU-domstolens strängare krav sådant de uttrycks i Digital Rights-omen och i Tele2-omen.

Med grund i det ovanstående föreslår Tele2 *i första hand* att Justitiedepartementet, i sin fortsatta handläggning av Utredningens förslag, har som utgångspunkt att lagring ska ske inom EU, och *i andra hand* att Justitiedepartementet, för det fall Justitiedepartementet inte delar Tele2:s bedömning i denna del, tillsätter en tilläggsutredning med uppdrag att närmare utreda vilka konkreta och välgrundade skäl som skulle kunna anföras för och emot en skyldighet att lagra inom Sverige.

* * *

Kontaktperson på Tele2

Carl-Johan Rydén

Reglerings- och säkerhetschef